

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

P8_TA(2017)0450

Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska UE (2017/2705(RSP))

(2018/C 356/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 lutego 2017 r. zatytułowany „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE: Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki, by uzyskać lepsze wyniki” (COM(2017)0063) i 28 towarzyszących mu sprawozdań krajowych,
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 27 maja 2016 r. zatytułowany „Osiągnięcie korzyści z polityki ochrony środowiska UE poprzez regularny przegląd wdrażania tej polityki” (COM(2016)0316),
 - uwzględniając decyzję nr 1386/2013/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” ⁽¹⁾ (7. EAP),
 - uwzględniając rezolucję przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r. zatytułowaną „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (A/RES/70/1),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 22 listopada 2016 r. zatytułowany „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy – Europejskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju” (COM(2016)0739),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 22 maja 2017 r. zatytułowany „Europejski semestr na 2017 r.: zalecenia dla poszczególnych krajów” (COM(2017)0500),
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 2 grudnia 2015 r. zatytułowane „Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym” (COM(2015)0614),
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji z dnia 26 stycznia 2017 r. na temat wdrażania planu działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym (COM(2017)0033),
 - uwzględniając pytania do Rady (O-000065/2017 – B8-0606/2017) oraz Komisji (O-000066/2017 – B8-0607/2017) na temat przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska UE,
 - uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,
 - uwzględniając art. 128 ust. 5 i art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że UE ma silne przepisy w dziedzinie ochrony środowiska, ale występującym od dawna problemem jest ich słabe i wadliwe wdrażanie; mając na uwadze, że luki we wdrażaniu stanowią zagrożenie dla zrównoważonego rozwoju, mają niekorzystne skutki transgraniczne dla środowiska i zdrowia ludzi oraz pociągają za sobą znaczne koszty społeczno-gospodarcze; mając na uwadze, że luki we wdrażaniu podważają dodatkowo wiarygodność UE;
- B. mając na uwadze, że 70 % unijnego prawa z dziedziny ochrony środowiska jest wdrażane przez władze regionalne i lokalne;

⁽¹⁾ Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 171.

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

- C. mając na uwadze, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE oraz 28 sprawozdań krajowych po raz kolejny pokazuje, że wdrażanie prawa ochrony środowiska w UE nie jest jednolite, lecz różni się radykalnie między państwami członkowskimi, a także między różnymi obszarami o znaczeniu środowiskowym; stwierdza jednak, że istnieją wspólne obszary problematyczne, gdzie wdrażanie szwankuje w całej UE i dotyczą one często największych środowiskowych zagrożeń dla zdrowia;
- D. mając na uwadze, że składane co dwa lata sprawozdania są bardzo istotne dla pokazania rzeczywistej sytuacji w zakresie wdrażania w państwach członkowskich, ale ważne byłoby też regularne monitorowanie;
- E. mając na uwadze, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska zajął się ważnymi obszarami unijnego ustawodawstwa z dziedziny ochrony środowiska, ale należy go jeszcze rozszerzyć, aby umożliwić oferowanie bardziej systematycznych rozwiązań dla wyzwań, które stawia zrównoważony rozwój środowiskowy;
- F. mając na uwadze, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska powinien być instrumentem międzysektorowym zdolnym do oceny wpływu na środowisko w innych dziedzinach, takich jak rolnictwo, rybołówstwo, przemysł, transport, leśnictwo i ogółem polityka regionalna;
- G. mając na uwadze, że Komisja powinna dążyć do lepszej porównywalności danych wykorzystywanych do oceny wyników państw członkowskich; mając na uwadze, że różnice między danymi zebranymi w różnych państwach członkowskich stanowią ważną przeszkodę w ich porównywaniu, a co za tym idzie negatywnie wpływają na jakość oceny;
- H. mając na uwadze, że istotne jest zaangażowanie wszystkich właściwych organów w przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska w sposób spójny z instytucjonalną rzeczywistością państw członkowskich; mając na uwadze, że w szczególności należy podkreślić, że w niektórych państwach członkowskich regiony posiadają pełne kompetencje w materii ustawodawstwa dotyczącego środowiska;
- I. mając na uwadze, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska to narzędzie koncentrujące się na lepszym wdrożeniu w pełni komplementarne wobec innych instrumentów, jak na przykład IMPEL (Europejska Sieć Wdrażania i Egzekwowania Prawa Ochrony Środowiska) i inicjatywa „Make it Work”;
- J. mając na uwadze, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska powinien być postrzegany jako instrument debaty politycznej, zwłaszcza na szczeblu ministerialnym, a nie tylko jako narzędzie techniczne;

Znaczenie i kontekst przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska

1. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą wprowadzenia przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska i uznaje jego ogromny potencjał, jeżeli zostanie mu nadane właściwe znaczenie polityczne oraz zachowana zostanie jego pełna przejrzystość; zwraca uwagę, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska mógłby potencjalnie umieścić problemy związane z wdrażaniem na wysokiej pozycji wśród priorytetów politycznych, służyć jako mechanizm wczesnego ostrzegania dla decydentów, a ostatecznie poprawić wdrażanie unijnego prawodawstwa i polityki w dziedzinie ochrony środowiska;
2. przypomina, że Parlament wielokrotnie wzywał do bardziej aktywnej roli Komisji, jeżeli chodzi o monitorowanie, prowadzenie i wspieranie wdrażania przepisów i polityki w dziedzinie ochrony środowiska, np. w odniesieniu do dyrektyw dotyczących ochrony przyrody; uważa, że Komisja powinna działać stanowczo w przypadku naruszenia, aktywnie korzystając z wszystkich dostępnych jej środków ustawodawczych;
3. popiera przyjęte przez Komisję międzysektorowe, holistyczne podejście obejmujące wiele zainteresowanych stron, co jest kluczowe dla dokonania zmian w terenie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w przeglądzie wdrażania polityki ochrony środowiska wskazuje się podstawowe przyczyny niedostatecznego wdrażania i proponuje środki mające na celu podjęcie tych wyzwań w konstruktywny sposób;
4. uważa, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska powinien być jednym z narzędzi stosowanych do osiągnięcia większej spójności z celami zrównoważonego rozwoju i do oceny postępów dokonanych przez państwa członkowskie i Unię w realizacji istotnych dla środowiska celów zrównoważonego rozwoju; dlatego wzywa Komisję do dalszego badania, jak wdrażanie unijnego ustawodawstwa z dziedziny ochrony środowiska pomaga także w osiąganiu odnośnych celów zrównoważonego rozwoju i poszczególnych wskaźników tych celów oraz celów państw członkowskich;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

5. uznaje, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska może również służyć jako narzędzie zapobiegania, dzięki czemu można by ograniczyć liczbę postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; podkreśla jednak, że przegląd ten nie powinien zastępować ani opóźniać podejmowanych przez Komisję niezbędnych działań w sprawie naruszeń;

Jak ulepszyć przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska i osiągnąć lepsze wyniki?

6. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska obejmuje większość celów tematycznych 7. programu działań w zakresie środowiska (7. EAP); wyraża jednak ubolewanie, że nie uwzględniono ważnych obszarów, takich jak zmiana klimatu, środki efektywności energetycznej i oszczędności w zakresie energii, chemikalia i emisje przemysłowe, a także niektórych systemowych i środowiskowych wyzwań związanych z energetyką, transportem, polityką towarową i regionalną, i wzywa Komisję do dopilnowania, aby zostały one uwzględnione w przyszłych wersjach; podkreśla, że dostępne dane już opublikowane przez Europejską Agencję Środowiska mogły umożliwić co najmniej wstępną analizę wdrożenia przepisów dotyczących zmiany klimatu, środków w zakresie efektywności energetycznej i oszczędności energii na szczeblu zarówno UE, jak i państw członkowskich;

7. ponadto wyraża ubolewanie z powodu pominięcia takich istotnych kwestii jak pozostałości hormonów i leków w ściekach, wodach powierzchniowych i gruntowych, a także ich wpływ na wodę pitną, zdrowie publiczne, różnorodność biologiczną oraz środowisko (wodne) i wzywa Komisję do dopilnowania, by zostały uwzględnione w przyszłych wersjach;

8. podkreśla fakt, iż program działań na rzecz zrównoważonego rozwoju do roku 2030 na szczeblu globalnym i 7. unijny program działań w zakresie środowiska na szczeblu UE wspólnie tworzą ramy postępowej polityki z dziedziny ochrony środowiska;

9. uważa, że silniejszy związek między przeglądem wdrażania polityki ochrony środowiska a europejskim semestrem byłby korzystny dla spójności działań Unii;

10. podkreśla, że ograniczona dostępność danych może prowadzić do luk we wdrażaniu i trudności w przeglądzie wdrażania;

11. podkreśla znaczenie harmonizacji danych i okresów sprawozdawczych w celu usprawnienia procesów przeglądu w przeszłości; wzywa Komisję do zwiększenia porównywalności danych oraz do uwzględnienia w przyszłych przeglądach wdrażania polityki ochrony środowiska specjalnej sekcji dotyczącej oceny jakości sprawozdań i danych dostarczanych przez państwa członkowskie na mocy różnych dyrektyw; podkreśla znaczenie bezpiecznej wymiany danych elektronicznych w celu ułatwienia sprawozdawczości ze strony państw członkowskich;

12. podkreśla znaczenie poparcia oceny jakościowej celami ilościowymi; w tym kontekście zauważa, że lepsza współpraca z Europejską Agencją Środowiska mogłaby pomóc w opracowaniu odpowiednich wskaźników;

13. podkreśla, że w ramach przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska UE należy uwzględnić i ocenić wszelkie poważne problemy oraz ewentualne sprzeczne cele polityki ochrony środowiska i innych strategii sektorowych, kładąc nacisk na wszelkie wykryte niezgodności i opracowując propozycje ich skorygowania;

14. uważa, że należy zmniejszyć margines uznania po stronie państw członkowskich, aby znaleźć rozwiązania na rzecz lepszego wdrażania;

Jak usprawnić wdrażanie prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska?

15. podkreśla, że nieuwzględnianie problemów ochrony środowiska w innych obszarach polityki jest jedną z podstawowych przyczyn luk we wdrażaniu przepisów i polityki w dziedzinie ochrony środowiska;

16. podkreśla, że wdrażanie prawa z dziedziny ochrony środowiska można by poprawić dzięki szerszemu uwzględnieniu przepisów o ochronie środowiska w innych obszarach polityki i pełnemu stosowaniu zasady ostrożności;

17. uważa, że powodem braku zdolności administracyjnych i braku zarządzania – dwóch głównych przyczyn wadliwego wdrażania – jest częściowo brak odpowiedniego finansowania, a częściowo nieefektywne wykorzystanie dostępnych funduszy przez państwa członkowskie, i apeluje do państw członkowskich o usprawnienia w tych obszarach;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

18. uważa, że w interesie dobrego i solidnego zarządzania i lepszej skuteczności, partnerstwa i jawności działań organów publicznych na wszystkich szczeblach konieczny jest jasny podział obowiązków, odpowiednie zasoby i zdolności oraz lepsze mechanizmy koordynacji;
19. uważa, że stosowanie przez państwa członkowskie instrumentów rynkowych, takich jak polityka podatkowa oparta na zasadzie „zanieczyszczający płaci”, stanowi wydajne i skuteczne narzędzie osiągnięcia celu, jakim jest pełna realizacja polityki ochrony środowiska;
20. zdecydowanie popiera nacisk, jaki w przeglądzie wdrażania polityki ochrony środowiska położono na wymianę najlepszych praktyk i wzajemne przeglądy, oraz uważa, że mogłyby to pomóc w znalezieniu innowacyjnych rozwiązań przez państwa członkowskie napotykalące trudności we wdrażaniu prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska; jest przekonany, że w tym kontekście przydatne byłyby wytyczne Komisji;
21. uważa, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska powinien zawierać jasne i sztywne ramy czasowe określone przez Komisję w celu zapewnienia wdrożenia ustawodawstwa z dziedziny ochrony środowiska w państwach członkowskich;
22. uważa, że przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska może również służyć jako narzędzie przekazywania informacji opinii publicznej, podnoszenia świadomości, zwiększania udziału społeczeństwa obywatelskiego i mobilizowania ludności oraz edukacji na temat polityki ochrony środowiska, z korzyścią dla państw członkowskich i obywateli; w związku z tym wzywa Komisję do opracowania zestawu środków w celu dokonania oceny postępów, które państwa członkowskie czynią w dziedzinie efektywności środowiskowej, włączając w to analizę porównawczą najlepszych praktyk i tablice wyników, które powinny być regularnie aktualizowane i publikowane w celu uczynienia ich publicznie dostępnymi;
23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wzmocnienia mechanizmów zapewniania zgodności, w tym dzięki poprawie i przyspieszeniu wysiłków na rzecz wdrażania dyrektywy w sprawie odpowiedzialności za środowisko;
24. podkreśla, że organizacje pozarządowe i ogół społeczeństwa mogą również odgrywać ważną rolę w promowaniu lepszego wdrażania, a tym samym utrzymania praworządności, jeżeli mają skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości;
25. wzywa Komisję, by przedstawiła wniosek ustawodawczy dotyczący kontroli środowiskowych, aby przyspieszyć wdrażanie przepisów i norm środowiskowych;
26. w ramach dobrego zarządzania i zapewniania zgodności wzywa Komisję do przedstawienia nowego wniosku ustawodawczego w sprawie minimalnych standardów dostępu do kontroli sądowej, a także do zaproponowania przeglądu rozporządzenia w sprawie konwencji z Aarhus dotyczącego stosowania jej w Unii w celu uwzględnienia ostatnich zaleceń Komitetu do spraw Przestrzegania Konwencji z Aarhus;

Rola państw członkowskich i instytucji UE w działaniach następczych po przeglądzie wdrażania polityki ochrony środowiska

27. wzywa Komisję, właściwe władze w państwach członkowskich i odpowiednie zainteresowane strony, aby w pełni i niezwłocznie zaangażowały się w przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska; podkreśla ważną rolę władz regionalnych i lokalnych; zwraca się do państw członkowskich o pełne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych i o zachęcanie ich do dalszego włączania się do sieci IMPEL i promowania udziału ekspertów lokalnych i regionalnych, tak aby pilnie poprawić wymianę danych, wiedzy i najlepszych praktyk;
28. wzywa Komisję i państwa członkowskie do poprawy gromadzenia danych i dostępu do informacji, rozpowszechniania dobrych praktyk oraz zaangażowania obywateli i do rozważenia możliwości włączenia samorządów terytorialnych w większym stopniu w proces opracowywania polityki ochrony środowiska;
29. zwraca się do właściwych władz na odpowiednim szczeblu w państwach członkowskich, aby dopilnowały organizacji otwartych dialogów dotyczących wdrażania z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, z odpowiednim dostępem do informacji i udziałem podmiotów publicznych i społeczeństwa obywatelskiego, i wzywa Komisję do angażowania się w te dialogi i informowania o tym Parlamentu;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

30. z zadowoleniem przyjmuje wnioski Komisji w sprawie strategii politycznych dotyczące specjalnych ram zorganizowanego dialogu dotyczącego wdrażania, ale uważa, że należy bezwzględnie zagwarantować przejrzystość tego procesu i udział odpowiednich organizacji pozarządowych i kluczowych interesariuszy;

31. z zadowoleniem przyjmuje rozmowy między Komisją, państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w ramach grupy ekspertów ds. ekologizacji europejskiego semestru, ale uważa, że udział specjalnej grupy ekspertów ds. wdrażania przepisów ochrony środowiska mógłby ułatwić zorganizowany dialog dotyczący wdrażania, w uzupełnieniu dwustronnych dialogów pomiędzy krajami;

32. usilnie wzywa, by kwestia wdrażania figurowała jako stały punkt w priorytetach i programach trzech prezydencji, co najmniej raz do roku była omawiana na posiedzeniu Rady ds. środowiska, np. w formie specjalnej Rady ds. wdrażania, oraz została uzupełniona innym forum, w którym weźmie udział także Parlament Europejski i Komitet Regionów; apeluje o wspólne posiedzenia Rady mające na celu poruszenie międzysektorowych, horyzontalnych kwestii wdrażania i wspólnych wyzwań, a także nowych kwestii o potencjalnych skutkach transgranicznych;

o

o o

33. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.
